

meddelats upplysning därom, att dämera underhandlingar påbörjats mellan delegerade och af Stockholms läns landsting utsedda delegerade, i nu förevarande afseende hemställde, att stadsfullmäktige måtte besluta att hos kungl. maj:t anmäla, att sedan berörda underhandlingar slutförts, stadsfullmäktige skulle till kungl. maj:t inkomma med den framställning, hvartill resultatet af samma underhandlingar kunde föranleda.

Då stadsfullmäktige vid den 29 förenämnda juni företagen behandling af berörda inkorporeringsärende beslöto underdånig framställning till kungl. maj:t i fråga om Brännkyrka sockens införlifning med Stockholms stad, biföllo stadsfullmäktige tillika beredningsutskottets sagda hemställan.

Efter det förberörda underhandlingar mellan delegerade och landstingets delegerade numera afslutats, få stadens delegerade härmed till stadsfullmäktige afgifva redogörelse för såväl hvad därvid hufvudsakligen förekommit som hvad därmed i öfrigt står i samband.

Den af landstinget tillsatta kommitté för utredning af frågan om inkorporering af vissa länets kommuner med Stockholms stad afgaf den 31 augusti 1909 betänkande i ämnet, hvilket finnes intaget bland landstingets tryckta handlingar för samma år. I berörda betänkande har kommittén framlagt vissa af densamma verkställda beräkningar i afseende å den minskning i landstingets och länets årliga inkomster och utgifter, som skulle blifva en följd af Nacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknars samt Sundbybergs och Saltsjöbadens köpingars inkorporering med Stockholms stad, äfvensom såsom resultatet af dessa beräkningar angifvit en årlig nettoförlust för länet och landstinget af 123,200 kronor. Tillika har kommittén uttalat den mening, att Stockholms stad rättvisligen borde utgifva ersättning för den förlust, som sålunda komme att åsamkas länet. Att denna ersättning billigtvis borde motsvara *minst* ofvan angifna belopp syntes kommittén följa jämväl däraf, att länet för det dåvarande stode inför utsikten till mycket afsevärdt ökade utgifter för byggnadsföretag och andra åtgärder af hvarjehanda slag, hvilka blifvit ifrågasatta med beräkning af bidrag jämväl från ifrågavarande kommuner och angående hvilka allaredan utredningar och förslag förelåge. I fråga om sättet för gäldandet af nämnda ersättning har kommittén ansett två utvägar tänkbara, nämligen antingen utbetalning af ett belopp för en gång, motsvarande länets årliga förlust, kapitaliserad efter viss räntefot, eller erläggande under ett bestämdt antal år framåt af ett visst årligt belopp.

I enlighet med kommitténs hemställan beslöt landstinget utse delegerade till ett antal af tre jämte två suppleanter med uppdrag att, med tagen hänsyn till den af kommittén lämnade utredning, å landstingets vägnar föra underhandlingar angående förenämnda kommuners inkorporering med Stockholms stad samt att därefter till landstinget inkomma med utlåtande och förslag i ämnet, hvarefter landstinget till delegerade utsåg bruksdisponenten friherre C. J. Beck-Friis, kansli-sekreteraren Sölve Berger och godsägaren E. Åkerlund samt till suppleanter för dem direktören Fr. Fant och bruksägaren W. Odelberg.

Förhandlingarna mellan stadens och landstingets delegerade börjades den 5 april 1910 och afslutades den 17 därpåföljde augusti. Redan vid delegerades första sammanträde tillkännagafvo stadens delegerade, att de ansåge staden icke vara pliktig att ersätta landstinget den minskning i inkomster, som för detsamma i följd af inkorporeringen kunde uppkomma, och att stadens delegerade därför icke kunde inlåta sig på underhandlingar med landstingets delegerade, såvidt till grund för underhandlingarna skulle läggas anspråk på godtgörelse åt landstinget för beräknad förlust af inkomster genom inkorporeringen. Emellertid framhölls därvid tillika å stadens delegerades sida, hurusom det kunde anses vara af viss betydelse för saken, om stadens och landstingets delegerade kunde enas i afseende å beloppet af den ekonomiska förlust, som skulle uppstå för länet genom inkorporeringen af hvar och en af de särskilda förenämnda kommunerna. Med föranledande häraf beslöto stadens och landstingets delegerade att uppdraga åt sina sekreterare att gemensamt verkställa och för delegerade framlägga en på noggranna beräkningar grundad utredning dels angående de ekonomiska verkningarna för länet af inkorporeringen med staden af Brännkyrka och Bromma socknar, hvar för sig, dels ock i fråga om länets samtliga tillgångar och skulder, därvid tillika borde undersökas i hvad mån staden i följd af hvardera socknens inkorporering med staden kunde anses såväl berättigad till delaktighet i berörda tillgångar som ock skyldig att bidra till gäldandet af sagda skulder; och skulle sekreterarne vid verkställandet af denna utredning hafva att i afseende därå närmare samråda med respektive delegerade.

Vid delegerades sammanträde den 10 augusti antecknades till en början, att stadsfullmäktige den 29 förutgångne juni för sin del godkänt dels af stadens delegerade och utsedda delegerade för Brännkyrka socken upprättadt förslag till aftal rörande nämnda sockens införlifning med Stockholms stad dels ock af stadens delegerade och vägstyrelsen i Svartlösa härads väghållningsdistrikt upprättadt förslag till aftal rörande ordnande af de genom socknens utbrytning från sagda väghållningsdistrikt och införlifning med staden uppkommande förhållanden

äfvensom beslutit att i underdånig skrifvelse till konungen anhålla, det kungl. maj:t täcktes medgifva, att nämnda socken finge på de villkor, som innefattas i berörda aftal, förenas till en kommun.

Härefter framlades för delegerade en af ofvanbemälde sekreterare den 8 berörda augusti afgifven, af en bilaga åtföljd promemoria, innefattande bidrag till utredning af frågan om villkoren för Brännkyrka och Bromma socknars utbrytning från Stockholms län och införlifning med Stockholms stad. Enligt denna promemoria, för hvilken, i fråga om de ekonomiska verkningarna för länet af inkorporeringen med staden af nämnda två socknar hvar för sig, tagits till utgångspunkt de primäruppgifter, som ligga till grund för den uti ofvanberörda den 31 augusti 1909 afgifna betänkande innefattade utredning, hade af sekreterarne gemensamt uppgjorts kalkyler dels särskildt för Brännkyrka socken, dels ock, med föranledande däraf att Bromma jordebokssocken utgöres af två särskilda kommuner, Bromma kommun och Sundbybergs köping, och det ju vore möjligt att endera af dessa kommuner kunde komma att oberoende af den andra inkorporeras med hufvudstaden, för hvardera af sist sagda kommuner.

Dessa kalkyler, hvilka uppenbarligen icke kunnat blifva annat än sannolikhetsberäkningar, följa här:

»A. Brännkyrka socken.

Genom denna sockens införlifning med Stockholms stad uppkommer följande minskning i *landstingets* årliga inkomster och utgifter:

Inkomster:

landstingsskatt	kr. 20,000: —
sjukvårdsafgift	» 2,200: —
brännvinsförsäljningsmedel	» 8,400: —
	<hr/>
	Summa kronor 30,600: —

Utgifter:

för sjukvård:	
vid Kungl. Serafimerlasarettet	kr. 5,500: —
sjukhuset Eira	» 2,370: —
länslasarettan	» 50: —
	<hr/>
	7,920: —
för undervisningsanstalter, tillhoppa	1,820: —
uppbördsprovision	600: —
	<hr/>
	Summa kronor 10,340: —

I följd häraf skulle minskningen i landstingets inkomster utöfver minskningen i dess utgifter årligen uppgå till .. kr. 20,260: —

Härtill kommer:

minskning i <i>hushållningssällskapets</i> inkomster af brännvinsförsäljningsmedel	»	5,600: —
ökning för återstående länsdelar i årlig kostnad för skjutsentreprenadsbidragen	»	700: —
så att nettoförlusten bestiger sig till	Kr.	26,560: —

B. Bromma kommun.

Genom denna kommuns införlifning med Stockholms stad uppkommer följande minskning i *landstingets* årliga inkomster och utgifter:

Inkomster:

landstingsskatt	kr.	5,200: —
sjukvårdsafgift	»	550: —
brännvinsförsäljningsmedel	»	1,960: —
	Summa kronor	7,710: —

Utgifter:

för sjukvård:

vid Kungl. Serafimerlasarettet	kr.	1,500: —
sjukhuset Eira	»	500: —
länslasarettet	»	25: —
		2,025: —
för undervisningsanstalter tillhopa		550: —
uppbördsprovision		156: —
	Summa kronor	2,731: —

I följd häraf skulle minskningen i landstingets inkomster utöfver minskningen i dess utgifter årligen uppgå till .. kr. 4,979: —

Transport kr. 4,979: —

	Transport kr. 4,979: —
Härtill kommer:	
minskning i <i>hushållningssällskapets</i> inkomster af brännvinsförsäljningsmedel	» 1,300: —
ökning för återstående länsdelar i årlig kostnad för skjutsentreprenadsbidragen	» 200: —
så att nettoförlusten bestiger sig till	Kr 6,479: —

C. Sundbybergs köping.

Genom denna kommuns införlifning med Stockholms stad uppkommer följande minskning i *landstingets* årliga inkomster och utgifter:

Inkomster:

landstingsskatt	kr. 7,800: —
sjukvårdsafgift	» 650: —
brännvinsförsäljningsmedel	» 2,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 10,450: —

Utgifter:

för sjukvård:	
vid Kungl. Serafimerlasarettet	kr. 2,000: —
sjukhuset Eira	» 600: —
länslasarettet	» 25: —
	<hr/>
	2,625: —
för undervisningsanstalter tillhopa	450: —
uppbördsprövission	234: —
	<hr/>
	Summa kronor 3,309: —

I följd häraf skulle minskningen i landstingets inkomster utöfver minskningen i dess utgifter årligen uppgå till

	kr. 7,141: —
Härtill kommer:	
minskning i <i>hushållningssällskapets</i> inkomster af brännvinsförsäljningsmedel	» 1,340: —
ökning för återstående länsdelar i årlig kostnad för skjutsentreprenadsbidragen	» 350: —
så att nettoförlusten bestiger sig till	Kr. 8,831: —

Af förestående beräkningar framgår, att länets sammanlagda nettoförlust på grund af ifrågavarande tre kommuners inkorporering med hufvudstaden ärligen skulle uppgå till 41,870 kronor.»

I promemorian meddelades vidare:

att ifrågavarande tre kommuners folkmängdsökning i förhållande till hela länets fortgått på sätt framginge af följande siffror, hämtade ur rikets officiella statistik:

Folkmängd i:	Å r:						
	1890	1895	1900	1905	1907	1908	1909
Brännkyrka socken	5,666	6,099	8,402	11,581	13,810	14,847	15,980
Bromma socken	1,201	1,253	1,834	2,649	3,722	3,959	4,266
Sundbybergs köping	1,289	1,615	2,108	3,528	4,121	4,374	4,442
Hela Stockholms län	152,715	157,457	172,852	192,328	206,068	213,545	220,152

att enligt vederbörligen granskade räkenskaper för år 1908 landstingets egna tillgångar vid sagda års slut utgjorts af fordringar och kontanta medel till belopp af 356,015 kronor 48 öre;

att länets sjukvårdsanstalters tillgångar vid samma tidpunkt uppginge till de belopp, som funnes upptagna i nedanstående, i enlighet med vederbörligen granskade räkenskaper upprättade tabell:

	Länslasarettet i Södertälje		Länslasarettet i Norrtälje		Länslasarettet i Östhammar		Löwenströmska lasarettet		Sinnessjukanstalten å Ulfunda		Summa	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Fastigheter och inventarier	228,390	14	166,540	05	57,457	59	200,193	85	250,000	—	902,581	63
Fordringar och kontanta medel	3,522	75	1,229	75	582	75	3,399	43	5,057	61	13,792	29
Summa kronor	231,912	89	167,769	80	58,040	34	203,593	28	255,057	61	916,373	92

hvidan landstingets och dess förenämnda sjukvårdsanstalters sammänlagda tillgångar vid 1908 års slut alltså bestege sig till 1,272,389 kronor 40 öre; samt att landstingets skulder vid samma års slut utgjorts af:

amorteringsslån (återstående skuld).....	kr. 235,000: —
andra lån och förskott	» 10,692: 94
	<hr/>
	Summa kronor 245,692: 94.

I sammanhang härmed meddelades, att under år 1908 nämnda sjukvårdsinrättningar uppburit af landstinget anslagna medel till sammanlagdt belopp af 72,214 kronor 65 öre, hvarjämte redogörelse lämnades rörande Löwenströmska lasarettets tillkomst m. m.

Uti samma promemoria anfördes tillika, att vid öfverläggning i fråga om sättet för afveckling i ekonomiskt afseende af den gemensamhet, som för närvarande förefunnes mellan en hvar af nämnda tre kommuner, å ena, samt öfriga i landstinget deltagande kommuner, å andra sidan, det visat sig, att sekreterarnes uppfattning i fråga om principerna för en dylik afveckling vore väsentligen olika, hvarföre de icke kunnat enas om något gemensamt förslag i nämnda hänseende, utan ansåge sig befriade från uppdraget i denna del.

Till upplysning om huru så beskaffade frågor som den förevarande blifvit af kungl. maj:t bedömda lämnades emellertid slutligen i promemorian en redogörelse för hvad som därom innehölles i två särskilda kungl. bref af den 8 april 1910. Det ena af dessa kungl. bref rörde inkorporering af Västra Skräflinge socken med staden Malmö. Jämlikt kungl. maj:ts däri meddelade förordnande skulle sagda socken från och med år 1911 i judiciellt, kommunalt och administrativt afseende införlifvas med nämnda stad. I fråga om sättet för upplösningen af socknens gemenskap med Malmöhus läns landsting hade kungl. maj:t meddelat följande föreskrift:

»Staden skall efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan bevillningen i Västra Skräflinge socken samt i hela Malmöhus läns landstingsområde bidra till betalningen af den skuld, hvari landstinget häftar den 1 januari 1911 och hvilken tillkommit på grund af landstingets före dess ordinarie sammanträde hösten 1910 fattade beslut.»

I det andra af nämnda kungl. bref hade förordnats, att ett Valbo socken tillhörigt område om 683,72 hektar skulle i judiciellt, kommunalt, administrativt och ecklesiastikt hänseende från och med år 1911 införlifvas med staden Gäfle.

I fråga om villkoren för berörda områdes utbrytning från Gäfleborgs läns landstingsområde hade kungl. maj:t därvid meddelat föreskrift af enahanda innehåll som i förstnämnda kungl. bref.

Vid föredragning af promemorian anmärktes från landstingets delegerades sida, att den höga siffran å landstingets egna tillgångar vid 1908 års slut vore väsentligen beroende af det undantagsförhållandet, att vid nämnda tidpunkt i landstingskassan inestätt betydliga belopp, utgörande landstingsmedel, som under andra förhållanden skulle hafva influtit först under år 1909, men med anledning af de dubbla uppbörderna under år 1908 inlevererats i slutet af samma år.

Sedan delegerade tagit närmare kännedom om innehållet i berörda promemoria, förklarade sig delegerade å ömse sidor icke hafva något att erinra i afseende å de af sekreterarne däri framlagda beräkningar af den minskning i inkomster, som genom inkorporeringen med Stockholms stad af Brännkyrka socken, Bromma kommun och Sundbybergs köping tillskyndades Stockholms län.

Vid delegerades förenämnda sammanträde den 10 augusti aflämnades af landstingets delegerade en skriftlig handling, innefattande de villkor de ansåge sig böra uppställa för tillstyrkande af bifall till införlifningen af Brännkyrka socken med Stockholms stad; varande nämnda handling så lydande:

»P. M.

Under hänvisning till hyad delegerade under öfverläggningen anført förklara sig delegerade beredda hos landstinget göra hemstallan, att landstinget ville för sin del tillstyrka öfverflyttning af Brännkyrka socken till Stockholms stad under förutsättning att öfverflyttningen bestämmes att äga rum senast den 1 januari 1912 samt under villkor

1) att Stockholms stad icke erhåller någon andel i landstingets tillgångar;
2) att staden efter förhållandet vid tiden för öfverflyttningen mellan bevillingen från Brännkyrka socken samt i hela Stockholms läns landstingsområde bidrager till betalningen af lån, för hvilka landstinget häftar vid samma tid eller som finnas erforderliga i anledning af landstingets före år 1910 fattade beslut; samt

3) att Stockholms stad antingen årligen under tjugu år, räknadt från och med tidpunkten för öfverflyttningen, till landstinget såsom ersättning för minskade inkomster till följd af öfverflyttningen efter afdrag af utgifter för Brännkyrka socken erlägger ett belopp af 20,960 kronor eller ock vid samma tidpunkt till länet utgifver ett häremot svarande kapitalbelopp för en gång.

(Från Stockholms läns hushållningssällskap lærer särskild framställning vara att förvänta.)»

Sedan ytterligare förhandlingar ägt rum i frågan om sättet för en eventuell afveckling mellan staden och landstinget, samt därunder stadens delegerade af landstingets delegerade uppmanats att, för såvidt anginge Brännkyrka socken, i likhet med landstingets delegerade afgifva positivt förslag såsom grundval för en eventuell öfverenskommelse, tillkännagävo stadens delegerade, att de icke såge sig i stånd att framlägga något förslag till uppgörelse mellan staden och landstinget af beskaffenhet, att landstingets delegerade med den uppfattning de hade i frågan kunde förväntas kunna godtaga detsamma. På grund af den meningsskiljaktighet, som sålunda mellan delegerade yppats i hufvudfrågan, förklarades förhandlingarna, hvilka vid sådant förhållande icke ledt till något resultat, avslutade i hvad anginge Brännkyrka socken.

De skäl, som under öfverläggningarna mellan delegerade å ömse sidor åberopats, hafva varit hufvudsakligen följande.

Stadens delegerade hafva anfört, bland annat:

att föreliggande inkorporeringsfråga icke vore att betrakta såsom en köpe-transaktion eller öfver hufvud taget såsom en stadens affärsangelägenhet, utan att den fastmera borde ses och bedömas ur större synpunkter, enär därmed ju företrädesvis afsåges att genom förläggande under stadens styre af grannkommunerna bringa ordning i de därstädes rådande otillfredsställande förhållandena i afseende särskildt å rättssäkerheten och hälsovården;

att af dessa förhållanden, i hvilka hvarken grannkommunerna själfva eller landstinget mäktade bringa reda, staden lede skada ej endast i ekonomiskt hänseende, utan äfven och icke minst i ideellt afseende;

att en inkorporering med staden af grannkommunerna komme att bereda staden ej ensamt fördelar utan äfven olägenheter, då ju staden efter inkorporeringen måste sörja för afhjälpan af de otillfredsställande förhållandena inom de nuvarande grannkommunerna, framför allt ur hälsovårdssynpunkt, hvarigenom staden komme att tillskyndas betydande utgifter, hvilka helt visst skulle under flera år efter inkorporeringen väsentligt öfverstiga stadens inkomster i följd af inkorporeringen;

att den ekonomiska synpunkten emellertid vore af underordnad betydelse vid lösningen af inkorporeringsfrågan, ity att densamma komme att lösas företrädesvis med hänsyn till administrationens kraf, därvid, för den händelse kungl. maj:t funne en inkorporering med staden af grannkommunerna vara erforderlig ur det allmännas synpunkt, speciella partsintressen komme att lämnas å sido;

att man dessutom i fråga om de stora inkomster, som, på sätt från andra sidan framhållits, stadens grannkommuner skulle lämna landstinget, icke borde förgäta, att ett icke ringa antal af länets kommuner just på grund af sin belägenhet i förhållande till staden och i följd af stadens fortgående utveckling vunnit sin stora blomstring och däraf framkallad ökning i sina skatteobjekt, hvilket onekligen också medfört indirekta fördelar för staden, så att en ständig växelverkan mellan staden och grannkommunerna förefunnes;

att därest staden förklarades skyldig att ersätta landstinget dess förlust i följd af inkorporeringen, staden ju äfven borde få del i landstingets tillgångar, bland hvilka uppenbarligen inginge det Löwenströmska lasarettet, hvarigenom länet ju bereddes stor fördel;

att grundvalarna för de af sekreterarne gjorda beräkningarna, hvilka vore i viss mån sväfvande och väl svårligen kunde läggas till grund för en uppgörelse mellan staden och länet, äfven om man utginge därifrån att länet skulle komma att framgent äga bestånd såsom sådant, icke vore af konstant natur, hvarför man icke heller kunde med någon säkerhet påstå, att Stockholms län i följd af utbrytning därifrån af Brännkyrka och Bromma socknar skulle komma att tillskyndas förluster till de belopp, beräkningarna utvisade;

att en inkorporering med staden af dess grannkommuner helt visst komme att kraftigt främja den af riksdagen väckta frågan om länets indragning och uppdelning mellan Uppsala och Södermanlands län och att efter en eventuell uppdelning af Stockholms län förenämnda beräkningar förlorade all giltighet samt att frågan om ersättning af staden då skulle helt och hållet förfalla;

att äfven oafsedt en länsdelning andra faktorer, såsom t. ex. förändrade folkmängdsförhållanden inom den del af länet, som återstode sedan sagda socknar därifrån utbrutits, kunde komma att högst väsentligen nedbringa länets förenämnda förluster, hvarförutom man icke borde lämna ur räkningen att det vore sannolikt, att i mån som landstingets inkomster i följd af ifrågavarande inkorporering blefve minskade, äfven landstingets utgifter skulle undergå en ungefärligen motsvarande minskning, så att det hela så småningom reglerades af sig själf;

att här i riket visserligen icke finnes meddelade särskilda lagbestämmelser rörande bildande af kommuner eller förändring af en kommuns gränser, men att praxis emellertid fastställt vissa grundprinciper för behandlingen af dylika frågor, och att en af dessa grundprinciper vore den, att någon skadeståndsplikt icke uppkomme därigenom att gränserna för en kommun omlades, något som bestyrktes, bland annat, genom de två af sekreterarne åberopade prejudikat; samt

att stadens delegerade ur principiell synpunkt måste fasthålla vid att uppgörelsen mellan staden och landstinget ordnades på sätt i berörda precedensfall skett.

Landstingets delegerade hafva å sin sida anført, bland annat:

att man vid frågans afgörande gifvetvis icke kunde lämna ur sikte vare sig de olägenheter, som däraf uppkomme för länet, eller de fördelar, som därigenom tillskyndades staden, och att det vore både rättvist och billigt att staden, som önskade inkorporeringen, fullt ersatte den förlust, landstinget komme att däraf lida;

att denna förlust skulle blifva högst kännbar, då nämligen å ena sidan de till inkorporering ifrågasatta kommunerna lämnade länet en betydlig inkomst, hvilken för hvarje år ökades, och å andra sidan landsbygdens ekonomiska ställning vore betydligt svagare än stadens — bland annat på grund däraf att hufvudstaden, som vore sätet för de centrala ämbetsverken, härigenom i skatteafseende bereddes stora fördelar framför landsorten — och många af länets landskommuner för närvarande betungades af dryga utskylder, så att de svårligen kunde tåla en tillökning i dessa, men att en sådan skattetillökning emellertid skulle uppkomma för dem, om icke landstinget finge ersättning för ifrågavarande förlust;

att landstingets ekonomi sålunda komme att väsentligen rubbas, därest icke ersättning lämnades, hvilket ytterligare belystes däraf, att landstinget, hvars utgifter i många afseenden vore af konstant natur och icke kunde förväntas komma att efter inkorporeringen väsentligen nedgå, och som för åtskilliga ändamål upptagit lån, hvarå ännu återstode oguldet ett belopp af omkring 220,000 kronor, vid länets upptagande uppenbarligen utgått därifrån, att landstinget icke skulle beröfvas väsentliga delar af sina skatteobjekt, och väl äfven haft samma utgångspunkt, då landstinget år 1909 beslutit att i och för ordnande af idiotvården inom länet uppföra åtskilliga byggnader för en beräknad kostnad af öfver 200,000 kronor;

att frågan om inkorporering särskildt af Brännkyrka och Bromma socknar för staden framtvings i följd däraf, att staden inom dessa kommuner förvärfvat stora fastighetskomplexer, och att inkorporeringstanken således hvad dessa socknar anginge hade icke allenast ett ideellt, utan äfven ett rent materiellt underlag, så att de utgifter, staden efter socknarnas inkorporering komme att få för dem vidkännas, kunde med fog anses såsom ytterst föranledda af stadens berörda fastighetsförvärf;

att det för öfrigt icke vore alldeles säkert, att stadens grannsamhällen nödvändigt behöfde inkorporeras med staden för att förhållandena i grannsamhällena skulle blifva tillfredsställande ordnade;

att det visserligen icke kunde bestridas, att stora inkomster från staden tillflöte dessa samhällen och således äfven länet, men att dessa samhällens invånare dock i sin ordning nedlade mycket penningar i staden, hvarigenom särskildt dess affärsmän bereddes stor inkomst, hvilken ju vore föremål för taxering i staden, som på sådant sett njöte fördel af grannsambällena, hvarförutom icke borde förgätas, att af dessa samhällens invånare en stor del utgjorde kommunalutskylder i Stockholm:

att Löwenströmska lasarettet, ehuru det enligt särskild bestämmelse stode under landstingets förvaltning, likväl vore att anse såsom en fristående stiftelse, som ej vore inrättad speciellt eller ens uteslutande för *länets* invånare;

att äfven om, mot förmodan, Stockholms län skulle delas mellan Uppsala och Södermanlands län, detta icke i ringaste mån komme att inverka till minskning af de förluster, som i följd af Brännkyrka och Bromma socknars inkorporeering med Stockholms stad skulle tillskyndas de därefter återstående delarna af Stockholms län, och att berörda två frågor därför icke borde sammanblandas med hvarandra; samt

att de återopade precedensfallen, genom hvilka för öfrigt själfva principen om ersättningsskyldighet vid inkorporeringar blifvit till fullo erkänd, icke borde tillerkännas allt för stor betydelse i föreliggande fall, där det vore fråga om att till Stockholm förlägga hela socknar med en areal, som många gånger öfverstege stadens nuvarande ytinnehåll, och att, hvad särskildt anginge sådana under förhandlingarna jämväl återopade prejudikat, som anginge stads utträde ur landsting, detta ju skedde på grund af lagens stadgande, så att landstinget utan vidare finge finna sig i att dess område och således äfven dess skatteobjekt minskades, men att förhållandet i förevarande fall emellertid vore helt annorlunda, då frågan gällde att i administrativt hänseende förlägga vissa delar af ett läns område till Stockholms öfverståhållarskap och sålunda till ett område ej tillhörande länet.

Stadsfullmäktige hafva vid behandling den 23 mars 1908 af stadens inkorporeringskommittés betänkande beslutit, att ett införlifvande af grannkommunerna med Stockholm skulle äga rum på vissa i berörda betänkaunde angifna hufvudgrunder. Enligt en af dessa hufvudgrunder borde den nu bestående ekonomiska gemenskapen mellan Brännkyrka socken och Stockholms läns landsting afvecklas på grundvalen af att staden afstode från alla anspråk på de å socknen belöpande andelar i landstingets fasta och lösa egendom, dock att staden borde förbehålla sig rätt till skälig andel i de kassor, som för något för länet samfällt behof kunde vara samlade, äfvensom öfvertaga andel i betalningsansvaret för landstingets gäld, i den

mån sådant i betraktande af hvad staden å sin sida afstode kunde finnas billigt. Men hänsyn till det af stadsfullmäktige sålunda afsedda sätt för upplösning af gemensamheten mellan Brännkyrka socken och Stockholms län få delegerade nu till upplysning om länets landstings finansiella ställning meddela följande i tabellform sammanförda, ur rikets officiella statistik hämtade sifferuppgifter rörande landstingets utdebitering, inkomster, utgifter, tillgångar och skulder åren 1904—1908.

Utdebitering (öre).

Å r.	Landstings- skatt per bevill- ningskrona.	Sjukvårdsafgift	
		för man.	för kvinna.
1904	25	50	25
1905	35	50	25
1906	35	50	25
1907	40	50	25
1908	40	50	25

Inkomster.

Å r.	Hyror, arrenden o. d.	Räntor.	Lands- tings- skatt.	Sjuk- vårds- afgift.	Bränn- vins- försälj- nings- medel.	Lego- sängs- afgifter.	Öfriga in- komster.	Summa in- kom- ster.
1904	2,800	431	59,666	35,259	69,788	48,882	5,001	221,827
1905	3,025	814	81,353	35,340	73,349	49,507	4,119	247,507
1906	3,050	1,126	119,645	37,787	95,686	44,942	3,912	306,148
1907	4,250	1,378	134,932	37,137	60,910	63,136	4,482	306,225
1908	4,086	2,555	417,674	84,176	99,820	88,305	¹⁾ 61,482 ²⁾	758,098

¹⁾ Detta inkomstbelopp utgöres af under året upptagna lån å 56,500 kronor och förskott under året af vederbörande förvaltare, 12,269 kronor.

²⁾ Under år 1908 verkställdes uppbörd dels af 1907 års landstingsskatt och sjukvårdsafgift, dels ock af större delen af de för år 1908 debiterade landstingsmedel.

Utgifter.

År.	Fattigvård, välgörenhet o. d.	Hälsa- och sjukvård.				Folkhögskolor.	Öfriga undervisningsärenden.	Jordbruk med binnärningar.	Förvaltningskostnader.	Räntor.	Öfriga utgifter.	Summa utgifter.
		Hus och inventarier.	Sjukvård och underhåll	Aflöningar.	Öfriga.							
1904 ...	1,450	20,937	99,388	26,957	19,307	2,625	24,362	17,108	10,617	215	3,110	226,076
1905 ...	1,500	27,646	104,875	27,710	21,266	2,625	28,212	15,059	9,649	212	4,354	243,108
1906 ...	1,900	59,408	152,345	29,427	3,778	2,694	27,929	14,812	10,401	39	4,448	307,181
1907 ...	3,300	380,604	140,889	37,736	7,713	3,958	27,956	16,862	13,045	—	5,022	637,085
1908 ...	3,804	20,933	162,354	41,209	4,634	4,454	31,193	17,133	24,300	16,756	4,187	330,957

Tillgångar och skulder.

Å r.	L å n		T i l l g å n g a r.				Summa tillgångar.	Skulder.
	under året		Fastigheter och inventarier.		Fordringar, värdepapper, kontant.			
	upptagna.	betalda.	Lands-tingets egna.	Länslasarettens och kurhusens.	Lands-tingets egna.	Länslasarettens och kurhusens.		
1904	32,216	28,637	—	381,157	20,554	8,993	410,704	4,727
1905	48,134	49,863	—	388,110	27,079	4,783	419,972	2,998
1906	39,784	38,214	—	445,375	19,040	13,359	477,774	4,567
1907	356,262	9,944	—	918,360	30,883	16,974	966,217	350,885
1908	68,769	173,962	—	902,582	356,015	13,792	1,272,389	245,693

Vid åtskilliga af länets lasarett äro fästade vissa mindre fonder, afsedda att bereda fri sjukvård och understöd åt patienter. Landstinget disponerar däremot icke öfver fond, samlad eller afsedd för något länets gemensamma behof.

Bland de af landstinget disponerade tillgångarna ingå vissa för det s. k. Löwenströmska lasarettets underhåll donerade fastigheter. Beträffande berörda donation må här meddelas följande upplysningar, hämtade dels ur ett betänkande,

som år 1907 afgifvits af en utaf landstinget utsedd kommitté för utredning af frågan, huru sagda fastigheter borde för framtiden på bästa sätt disponeras, dels ock ur andra landstingets tryckta handlingar.

Ryttmästaren Gustaf Adolf Löwenström inrättade år 1809 å sin egendom Hammarby ett lasarett, hvilket han underhöll med egna medel. Genom testamente den 21 mars 1811 föreskref Löwenström, att efter det vissa angifna dispositioner utgått, lasarettet skulle undfå allt hvad han uti löst och fast ägde, och ställdes lasarettsinrättningen kort därefter under serafimerordensgillet styrelse. Under hänvisning till berörda testamente skänkte Löwenström genom gåfvobref den 2 maj 1811 till lasarettsinrättningen sina egendomar 1 ³/₈ mantal Hammarby och 1 mantal Holmen i Hammarby socken samt ¹/₂ mantal Lilla Mellösa i Vallentuna socken med föreskrift, bland annat, att allt hvad egendomarna afkastade och som i öfrigt af Löwenströms kvarlåtenskap kunde tillfalla inrättningen endast finge användas till lasarettets förmån och underhåll samt att i den mån tillgångarna sådant medgåfve sjuksängarnas antal skulle ökas.

I skrivelse till kungl. maj:t af den 4 maj 1811 meddelade serafimerordensgillet, bland annat, att ifrågavarande lasarettstiftelse hade till föremål fattiga sjukas vård och skötsel från ej mindre Hammarby än äfven 12 angränsande socknar, hvilka i anseende till sin afägsenhet ej kunde af länslasarettet sig begagna; och hemställde gillet, att det måtte varda gillet tillåtet att emottaga denna lasarettsinrättning under gillet styrelse och densamma förvalta, såvidt lasarettets tillgångar det medgåfve och stiftelsens förordnanden blefve i verkställigheten möjliga.

Genom nådigt bref den 6 maj 1811 biföll kungl. maj:t denna hemställan; hvarefter Vallentuna häradsrätt den 29 maj 1813 meddelade fasta å ifrågavarande fastigheter för serafimerordensgillet att däröfver med visst undantag »till lasarettets nytta styra och råda», såsom öfver all annan lagfången egendom.

På grund af nådigt bref den 12 april 1876 ställdes, efter det serafimerordensgillet därtill lämnat sitt bifall, förvaltningen af lasarettet och dess angelägenheter under en af Stockholms läns landsting utsedd direktion. Denna förändring synes icke hafva åtföljts af någon formell öfverlåtelse på landstinget af äganderätten till fastigheterna, och landstinget har således icke heller erhållit lagfart å fastigheterna.

Sistbemälda kommitté hemställde, bland annat, att landstinget måtte besluta:

1:o) att uppdraga åt landstingsbestyrelsen att hos serafimerordensgillet utverka behöriga åtkomsthändingar å Löwenströmska lasarettfastigheterna samt med stöd af dessa söka lagfart å fastigheterna;

2:o) att uppdraga åt landstingsbestyrelsen att hos kungl. maj:t anhålla om tillstånd för landstinget att försälja de delar af berörda fastigheter, som landstinget ansåge sig icke behöfva för Löwenströmska lasarettet eller andra landstingets inrättningar;

3:o) att, under förutsättning af kungl. maj:ts bifall till den i punkt 2 omnämnda framställning, det södra skiftet af Hammarby-Holmens egendom med undantag af ett visst angifvet område om 8,500 kvadratmeter skulle uppdelas och försäljas till tomtar, sedan vägar och brunnar därå blifvit anlagda;

4:o) att under enahanda förutsättning, som punkt 3 innehölle, $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Mellösa skulle försäljas i sin helhet eller högst i två lotter med tillträde den 14 mars 1911, samt

5:o) att föreskrifva, att de öfverskottsmedel, som inflöte af fastighetsförsäljningen skulle af landstingsbestyrelsen enligt donationsbrevets bestämmelser förvaltas såsom särskild fond under benämning »Löwenströmska lasarettsfonden».

Med föranledande af berörda hemställdan beslöt å lagtima möte år 1907 landstinget, som ansåg, att egendomen Lilla Mellösa samt södra skiftet af egendomen Hammarby-Holmen borde för landstingets räkning försäljas, att uppdraga åt landstingsbestyrelsen *dels* att, därest särskilda handlingar erfordrades för befestande af landstingets rätt till Löwenströmska lasarettfastigheterna, utverka sådana handlingar, *dels ock* att verkställa värdering af egendomen Lilla Mellösa och södra skiftet af egendomen Hammarby-Holmen samt, om sådant medhunnas, till nästa landsting inkomma med förslag till egendomarnes försäljning och därmed sammanhängande frågor.

Med anledning häraf blef genom landstingsbestyrelsens försorg värdering af sagda fastigheter verkställd af två personer, hvilka därvid uppskattade egendomen Lilla Mellösa till i rundt tal 14,100 kronor och södra skiftet af egendomen Hammarby-Holmen med förenämnda undantag till i rundt tal 100,000 kronor. Instrumentet öfver berörda värdering öfverlämnade landstingsbestyrelsen med skrifvelse till 1908 års landsting, därvid bestyrelsen tillika anmälde, att bestyrelsen på grund af de i ekonomiskt afseende mindre gynnsamma tiderna ansett sig icke böra vidtaga någon åtgärd för ifrågavarande egendomars försäljning samt att, enär några handlingar utöfver redan befintliga icke syntes erforderliga för befestande af landstingets rätt till sagda fastigheter, bestyrelsen icke heller funnit nödigt att i detta afseende vidtaga några särskilda åtgärder.

Såvidt af landstingets tryckta handlingar kunnat inhämtas, har bestyrelsen i berörda ämne icke gjort ytterligare anmälan till landstinget, hvilket icke heller i fråga om sagda fastigheters försäljning fattat något nytt beslut.

717 75

Med vidhållande af de grunder, stadsfullmäktige ansett böra följas vid afveckling af den mellan Brännkyrka socken och Stockholms läns öfriga kommuner nu bestående gemensamheten, och i öfverensstämmelse med den uppfattning, stadens delegerade under förenämnda underhandlingar uttalat, hålla delegerade före, att staden icke är skyldig att ersätta länet den minskning i inkomster, som kan för länet uppkomma genom nämnda sockens inkorporering med staden. De skäl, som delegerade under sagda förhandlingar anfört till stöd för denna sin mening och för hvilka ofvan redogjorts, anse delegerade äga full giltighet. Dessutom torde nu böra framhållas, att äfven om den minskning i inkomster, länet må komma att tillskyndas i följd af Brännkyrka sockens inkorporering med staden, skulle under ett eller annat år efter inkorporeringen uppgå till förenämnda beräknade belopp, detta i allt fall icke kommer att på något synnerligen kännbart sätt vålla rubbning i landstingets ekonomi. Enligt innevarande års taxeringslängder bestiger sig nämligen sammanlagda bevillningen i länet till 647,903 kronor 60 öre, däraf belöper å Brännkyrka socken 53,191 kronor 75 öre. Skulle nu den beräknade nettoförlusten för länet i följd af ifrågavarande inkorporering, 26,560 kronor, behöfva fyllas genom förhöjning af landstingsskatten, komme med 1910 års förhållanden såsom grundval berörda förhöjning allenast att uppgå till något mindre än 4,5 öre per bevillningskrona. Härvid är äfven att märka, att, enligt hvad rikets officiella statistik utvisar, den utdebiterade landstingsskatten inom Stockholms län sedan flera år tillbaka utgår med lägre belopp än inom de flesta andra län. — Delegerade få vidare framhålla, att någon ersättning för minskade inkomster hittills icke i något fall tillerkänts län, hvars landstingsområde minskats vare sig därigenom att stad i följd af lagens stadgande utträdt ur landsting eller därigenom att en del af samma område införlifvats med i landsting icke deltagande stad.

Med hänsyn till hvad ofvan blifvit upplyst i afseende å arten af landstingets tillgångar och i enlighet med förberörda grunder för ekonomisk uppgörelse mellan staden och länet i följd af Brännkyrka sockens inkorporering med staden torde staden böra afstå från de å socknen belöpande andelar i länets sjukvårdsinrättningar och därvid fästade donerade fastigheter och penningmedel.

Enligt hvad kungl. maj:ts två förenämnda nåd. bref den 8 april 1910, det ena rörande Västra Skräflinge sockens inkorporering med staden Malmö och det andra angående viss del af Valbo sockens införlifning med staden Gäfle, gifva vid handen, torde staden i följd af inkorporeringen hafva att efter förhållandet mellan bevillningen från Brännkyrka socken samt i hela Stockholms läns landstingsområde

bidraga till betalningen af den skuld, hvori landstinget häftar vid den tid, då inkorporeringen träder i kraft, och hvilken tillkommit på grund af beslut, som landstinget fattat före dess ordinarie sammanträde hösten innan sagda tidpunkt. Det är nu att antaga, att kungl. maj:t kommer att föreskrifva, att inkorporeringen skall träda i kraft den 1 januari 1912. Under sagda förutsättning skulle staden i enlighet med bestämmelserna i åberopade kungl. bref komma att efter förenämnda proportion bidraga till betalningen af hvad som sistberörda dag återstår oguldet utaf de skulder, hvilka landstinget iklädt på grund af beslut, som fattats före dess ordinarie sammanträde hösten 1911. Vid innevarande års början utgjorde landstingets skulder allenast af ett i länets sparbank upptaget amorteringslån, hvarå då återstod oguldet ett belopp af 225,000 kronor. — Af ofvan lämnade uppgifter i fråga om beloppet af sammanlagda bevillningen för innevarande år inom såväl Stockholms län i dess helhet som inom Brännkyrka socken framgår, att bevillningen inom socknen för närvarande utgör något mindre än 10 procent af bevillningen i hela länet. Därest nu landstinget icke före hösten 1911 ikläder sig ytterligare skuld, skulle, med tagen utgångspunkt från 1910 års förhållanden i afseende å bevillningen och med iakttagande tillika af att landstingets förenämnda lån hos länets sparbank kommer att vid 1912 års början i följd af ytterligare amortering vara till sitt kapitalbelopp nedbringadt, den del af detsamma, som staden i följd af inkorporeringen har att gälda, uppgå till omkring 20,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts och under hänvisning i öfrigt till de vid förenämnda underhandlingar förda, här efteråt intagna protokoll samt med tillkännagifvande, att Stockholms läns landsting, som fått till sig för yttrande öfverlämnad stadsfullmäktiges underdåniga framställning i fråga om Brännkyrka sockens inkorporering med hufvudstaden, vid berörda ärendes behandling den 20 innevarande september beslutit tillstyrka sagda framställning under de villkor, som innefattas i den under samma underhandlingar af landstingets delegerade afgifna promemoria (se sid. 10 här ofvan), få stadens delegerade hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta att i underdånig skrifvelse till konungen anhålla, det kungl. maj:t täcktes i sammanhang med pröfning af ofvannämnda framställning bestämma de villkor, hvarunder Brännkyrka sockens utbrytning från Stockholms läns landstingsområde må äga rum, och därvid föreskrifva, att staden skall dels utan ersättning till landstinget afstå de på socknen belöpande andelar i landstingets tillhörigheter dels ock efter förhållandet vid tiden för införlifningen mellan bevillningen i nämnda socken samt i hela sagda landstingsområde bidraga till

719 75

betalningen af den skuld, hvori landstinget hæftar vid nyssnämnda tidpunkt och hvilken tillkommit på grund af beslut, som landstinget fattat före dess ordinarie sammanträde hösten innan införlifningen äger rum.

Stockholm den 27 september 1910.

ERIK MARTIN.

CASTEN VON OTTER.

C. RAMSTRÖM.

Axel Körner.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

2.

Protokoll, hållna hos Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor och af Stockholms läns landsting utsedda delegerade vid gemensamma sammanträden i Stockholm nedannämnda dagar.

Den 5 april 1910.

Just. den 10/s 1910.

Erik Martin.

Närvarande:

stadens delegerade:

ordföranden, herr auditören *Erik Martin*,
herr kammarrådet, friherre *Casten von Otter*,
herr civilingenjören *C. Ramström*;

landstingets delegerade:

herr bruksdisponenten, friherre *C. J. Beck-Friis*,
herr kanslisekreteraren *Sölve Berger*,
herr godsägaren *E. Åkerlund*.

§ 1.

I en till Stockholms läns landsting ställd, till konungens befallningshafvande i länet den 5 augusti 1908 aflåten skrifvelse hade stadens delegerade anhållit, att då landstingets rätt berördes af frågan om inkorporering med Stockholms stad af Nacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknar med Sundbybergs köping, samt beslut om upplösning af den gemensamhet, som jämlikt kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862 bestode emellan nämnda socknar och

köping, å ena, samt länets öfriga kommuner, å andra sidan, lämpligast borde föregås af underhandlingar mellan stadens delegerade och af landstinget därtill utsedda personer, landstinget måtte utse delegerade att å landstingets vägnar föra dessa underhandlingar samt därefter till landstinget inkomma med utlåtande och förslag i ämnet.

Till svar härå hade landstingsbestyrelsen i skrifvelse till stadens delegerade af den 8 oktober samma år anført, att landstinget ansett utredning i frågan böra verkställas, innan underhandlingsdelegerade af landstinget utsåges, och fördenskull beslutit tillsätta en kommitté för verkställande af en allsidig utredning af en eventuell inkorporerings inverkan på förhållandena inom länet, samt att landstinget till ledamöter och suppleanter för dem utsett vissa namngifna personer. — Enligt hvad inhämtas af landstingets tryckta handlingar för år 1909 hade den sålunda tillsatta kommittén i afgifvet betänkande af den 31 augusti 1909 framlagt vissa af kommittén verkställda beräkningar i afseende å den minskning i landstingets och länets hushållningssällskaps årliga inkomster och utgifter, som skulle blifva en följd af inkorporeringens genomförande, äfvensom såsom resultatet af dessa beräkningar angifvit en årlig nettoförlust för landstinget och hushållningssällskapet af 123,200 kronor.

Efter behandling af berörda betänkande och i enlighet med däri tillika framställt förslag beslöt landstinget vid sammanträde den 22 september 1909 att utse delegerade till ett antal af tre jämte två suppleanter med uppdrag att, med tagen hänsyn till den af kommittén lämnade utredning, å landstingets vägnar föra underhandlingar angående Naacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknars samt Sundbybergs och Saltsjöbadens köpingars inkorporering med Stockholms stad samt att därefter till landstinget inkomma med utlåtande och förslag i ämnet, hvarefter landstinget utsåg till sådana delegerade herrar friherre Beck-Fris, Berger och Åkerlund samt till deras suppleanter herrar direktören Fr. Fant och bruksägaren W. Odelberg.

Härefter hade sammanträde blifvit utsatt att denna dag äga rum mellan stadens och landstingets delegerade.

§ 2.

Förhandlingarna öppnades af stadens delegerades ordförande, herr *Martin*, som därvid tillkännagaf, att förslag till aftal rörande Brännkyrka sockens inkorporering med staden blifvit upprättadt af stadens delegerade och utsedda delegerade.

råde för socknen, hvilket förslag därefter godkänts af socknens myndigheter. Stockholms stadsfullmäktige hade ännu icke för sin del behandlat samma förslag, men vore det antagligt, att förslaget inom kort komme att blifva föremål för stadsfullmäktiges pröfning. Af stadens delegerade upptagna underhandlingar med utsedda ombud för Bromma kommun rörande denna kommuns införlifning med staden vore i det närmaste slutförda. I fråga om Solna sockens införlifning med staden påginge äfven sedan någon tid tillbaka underhandlingar mellan stadens delegerade och representanter för sistnämnda socken. Af öfriga kommuner, i fråga om hvilka stadsfullmäktige för sin del beslutit att de skulle inkorporeras med staden, hade Lidingö socken ställt sig afvisande till tanken på inkorporeringen samt Nacka socken och Sundbybergs köping ännu icke lämnat svar å af stadens delegerade framställda inbjudningar till underhandlingar. Med hänsyn till det läge, hvori stadens inkorporeringsfrågor sålunda för närvarande befunne sig, vore det enligt herr ordförandens mening lämpligast att förhandlingarna mellan stadens och landstingets delegerade tills vidare allenast rörde sig om Brännkyrka sockens utbrytning från länet. En beräkning af de ekonomiska verkningar, som sistnämnda sockens införlifning med staden komme att medföra för länets landsting och hushållningssällskap, hade verkställts af sekreteraren hos stadens delegerade; och anmodade herr ordföranden bemälda sekreterare att nu framlägga berörda uträkning.

Sekreteraren hos stadens delegerade anförde med anledning häraf, att berörda beräkning af honom upprättats enligt samma normer, som landstingets kommitterade i sitt förenämnda betänkande följt vid uppgörandet af de däri framlagda kalkylerna. I likhet med dessa vore äfven sekreterarens beräkning approximativ. Enligt densamma skulle Brännkyrka sockens inkorporering med staden medföra följande minskning i landstingets årliga inkomster och utgifter:

Inkomster:

landstingsskatt	kr. 20,000:—
sjukvårdsafgift	» 2,200:—
brännvinsförsäljningsmedel	» 8,400:—
	Summa kr. 30,600:—

Utgifter:

för sjukvård:			
vid serafimerlasarettet	kr.	5,500: —	
» sjukhuset Eira	»	2,300: —	
» länslasarettan	»	120: —	kr. 7,920: —
för undervisningsanstalter tillhopa	»	1,820: —	
» uppördsprovision	»	600: —	
			Summa kr. 10,340: —

I följd häraf skulle minskningen i <i>landstingets</i> inkomster utöfver minskningen i dess utgifter årligen uppgå till	kr.	20,260: —
Härtill komme:		
minskning i <i>hushållningssällskapets</i> inkomster af brännvinsförsäljningsmedel	»	5,600: —
ökning för återstående länsdelar i årlig kostnad för skjutsentreprenadsbidragen	»	700: —
så att nettoförlusten bestege sig till	kr.	26,560: —

I angifvet syfte att klarlägga de principer i fråga om sättet för upplösning af förut bestående gemensamhet, som vunnit tillämpning vare sig vid städers utträde ur landsting eller då ett landstingsområde minskats i följd däraf att kommun, som förut tillhört detsamma, införlifvats med landsting icke tillhörande stad, anförde *sekreteraren* i sammanhang härmed följande. Sedan efter hos stadsfullmäktige i Gäfve gjord anmälan, att folkmängden därstädes vid 1892 års slut öfverstege 25,000 personer, stadsfullmäktige vid sammanträde den 10 mars 1893 beslutit, att erforderliga åtgärder skulle vidtagas för att staden måtte förklaras hafva utträdtt ur Gäfveborgs läns landsting, samt konungens befallningshafvande i länet, med öfverlämnande af det vid stadsfullmäktiges berörda sammanträde förda protokoll, hos kungl. maj:t gjort framställning i ämnet, förordnade genom nåd. bref den 14 därpåföljde april kungl. maj:t, att jämlikt § 1 i kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862 ej mindre stadgandet i nämnda §, att landstinget i hvarje län skall vara sammansatt af ombud från länets såväl härad eller tingslag som ock städer, än äfven hvad mera i samma förordning föreskrif-

ves under sådant förhållande icke ägde tillämpning å staden Gäfle. I berörda nåd. bref finnes icke meddelad någon föreskrift om sättet för afveckling af den dittills bestående gemensamheten mellan Gäfleborgs läns landsting och Gäfle stad. Med anledning däraf och då det emellertid finge antagas, att i följd af nämnda stads utbrytning ur landstinget en ekonomisk uppgörelse träffats mellan staden och landstinget, hade sekreteraren i skrivelse till landssekreteraren i länet anhållit om upplysningar rörande beskaffenheten af den uppgörelse, som i sådant afseende kunde hafva träffats. Till svar härå hade landssekreteraren i skrivelse, därmed öfverlämnats ett exemplar af landstingets tryckta protokoll och öfriga handlingar för åren 1892, 1893 och 1894, tillkännagifvit, att nämnda protokoll och handlingar i angifna delar innehölle de äskade upplysningarna. Däraf framginge nu bland annat, att redan 1892 års landsting, i anledning af därom väckt motion beslutit verkställa en utredning, huruvida det kunde vara lämpligt att Gäfle stad och Gästriklands landsbygd efter stadens skiljande från landstinget fortfarande utgjorde ett sjukvårdsdistrikt, äfvensom uppdragit verkställandet af denna utredning åt tre kommitterade, hvilka skulle hafva att tillsammans med af Gäfle stadsfullmäktige valde kommitterade till 1893 års landsting inkomma med betänkande och förslag i ämnet. I det betänkande, som med anledning däraf afgafs, angäfvos kommitterade de fördelar, som skulle vinnas därigenom att länslasarettet å Karlsborg vid Gäfle fortfarande blefve gemensamt för staden och landsbygden. Kommitterade redogjorde tillika för förhållandena under de senast därförut förflutna åren beträffande såväl beskattningsföremålen som de till sjukvårdsändamål debiterade medel, särskildt från staden och särskildt för landsbygden, hvaraf framginge att dessa varit i det allra närmaste lika från båda hållen. Enahanda hade också förhållandet varit med patientantalet från staden och Gästriklands landsbygd. I afseende å lasarettets tillgångar och skulder meddelade kommitterade, att tillgångarna enligt 1892 års bokslut bestege sig till 496,410 kronor 99 öre och att skulderna uppginge till sammanlagdt 218,283 kronor 37 öre, däraf emellertid 26,283 kronor 37 öre utgjordes af till lasarettet donerade fonder. Lasarettets egentliga skuld belöpte sig således till 192,000 kronor, motsvarande ogulden del af ett obligationslån, som upptagits i och för lasarettets uppförande och hvilket skulle vara slutligen guldet under år 1915. Kommitterade föreslogo, att stadsfullmäktige och landstinget måtte sammanstämmade besluta, att Gäfle stad och Gästriklands landsbygd med bibehållande af sjukvårdsanstalten å Karlsborg såsom gemensam tillhörighet, hvari staden och landsbygden hade lika del, intill 1898 års slut och därefter ytterligare under tidsperioder af fem år i enlighet med de

72 73

båda representationernas minst trenne år före hvarje sådan periods utgång fattade sammanstående beslut, skulle utgöra ett sjukvårdsdistrikt, samt att alla kostnader för den allmänna sjukvårdens tidsenliga underhåll skulle utgöras med hälften af Gäfle stad och hälften af Gästriklands landsbygd, och att således särskilda bidrag från ena eller andra sidan ej vidare komme att utgå. Kommitterades förslag upptog vidare vissa förvaltningsbestämmelser. Detta förslag antogs af såväl stadsfullmäktige som landstinget. — Med föranledande af en utaf magistraten i Gäfle i sådant afseende gjord framställning föreslog konungens befallningshafvande i Gäfleborgs län i skrifvelse till länets landsting af den 31 augusti 1893 landstinget att vidtaga åtgärder för utredning af den behållning, som i landstingskassan förefanns vid Gäfle stads utträde ur landstinget samt för träffande af öfverenskommelse om och i så fall hvilken del däraf skulle tillkomma staden. I samma syfte väcktes äfven motion vid sagda landsting. I anledning häraf beslöt landstinget uppdraga åt särskilde kommitterade att åvägabringa utredning dels angående landstingets såväl tillgångar vid Gäfle stads utträde ur det samma som beloppet af redan för ett eller flera år framåt beviljade anslag och dels huru stor del staden och landstinget tilläfvänt kunde anses äga uti såväl berörda tillgångar och förbindelser som uti redan disponerade belopp af landstingets framtida inkomster, hvarjämte landstinget, som till kommitterade utsåg tre personer, tillika beslöt inbjuda stadsfullmäktige att jämväl utse tre personer att delta i berörda utredning. Sedan stadsfullmäktige antagit berörda inbjudning och för sin del utsett kommitterade för enahanda ändamål, afgaf den gemensamma kommittén utlåtande i ämnet, dagtecknad den 24 augusti 1894. Af berörda utlåtande inhämtades, bland annat, att landstingets besparingar vid 1893 års slut uppginge till ett belopp af 67,856 kronor 77 öre; att landstingets fonder vid samma tidpunkt hade en behållning af 16,618 kronor 23 öre; att landstingets tillgångar dessutom utgjordes af andelar i vissa fastigheter, hvilka andelar bokförts till värde af 16,800 kronor, äfvensom af en femtedel af Gäfle spritbolags reserverade medel eller 6,000 kronor; samt att landstinget vid samma tid beslutit utgifter till belopp af 177,210 kronor för uppehållande af institutioner lika gagnande för stad som för landsbygd. Hvad beträffade själfva hufvudsaken: Gäfle stads delaktighet eller icke uti landstingets tillgångar och skulder, anförde kommitterade, att de efter öfvervägande af detta spörsmål, dithörande förhållanden, gällande lagar och i tillämpliga delar gifna prejudikat kommit till den åsikt, att landstinget ensamt hade att såväl behålla alla dess vid stadens utträde ägande tillgångar som att ansvara för af landstinget för framtiden ingångna förbindelser.